

IT-KOMPETENS SOM EN DEL AV EN LÄRANDE KULTUR LINNÉSKOLAN ALINGSÅS WALDORFSKOLA

Linnéskolan följer som alla grundskolor i Sverige den av riksdagen fastställda läroplanen Lgr11. Linnéskolan är en waldorfskola och följer Waldorfskolans kursplan.

Oftast är inga problem att följa såväl Lgr11 som Waldorfskolans kursplan. Intentionen med Lgr11 är ju att den skall hålla fast det gemensamma innehåll som är viktigt för att alla barn i Sverige skall få en likvärdig utbildning. Utöver detta centrala innehåll är det möjligt att även väva in andra moment, och man kan använda olika metoder för att nå samma mål. Det är även, enligt Lgr11, önskvärt att olika ämnen integreras, vilket ju även är en bärande tanke inom waldorfpedagogiken. ”Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.” (Lgr11, Kunskaper 2.2) ”Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att (...) undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet, (Lgr11, Rektorns ansvar 2.8).

På vissa punkter finns det olikheter som vi har att förhålla oss till, och då är Lgr11 överordnad Waldorfskolans kursplan. Waldorfskolafederationen arbetar med att göra en anpassning av den kursplan waldorfskolor traditionellt har följt, till Lgr11, med bibehållande av de bärande delarna inom waldorfpedagogiken.

Länk till Waldorfskolans kursplan, upplaga 1:

<http://waldorf.se/wp-content/uploads/2014/10/Waldorfskolans-Kursplan-upplaga-1.pdf>

Ett område där det inte självklart finns en samsyn i tolkningen och i den praktiska tillämpningen av Lgr11 gäller användandet av tekniska hjälpmedel och digital teknik.

Waldorfpedagogiken utgår från en kunskapssyn som menar att kunskap uppstår i ett sammanhang, och att lärande sammanhang skapas i levande berättelser och i samtal mellan närvarande personer. I dessa samtal landar det vi möter när vi läser böcker och använder tekniska media av alla möjliga olika slag. För att det verkligen skall bli kunskap som vi kan reflektera kring, sätta i sammanhang och minnas på ett sätt som gör att vi kan använda det på ett meningsfullt vis, behöver det möter landa i ett reflekterande och lärande samtal. För att fullt ut kunna delta i samtalet behöver vi vara trygga i gruppen, våga tänka högt, våga ha fel, ha förmåga att lyssna och svara på vad andra säger på ett uppskattande och tillåtande sätt. Att möjliggöra denna gemensamma lärande kultur är det centrala inom waldorfpedagogiken. Det handlar om det levande ordets konst, att kunna berätta på ett levandegörande sätt, att kunna samtala, och att därifrån kunna formulera sig i skrift i olika genrer och även ta till sig olika typer av texter. Därför har vi av tradition satsat mer på det talade, levande ordet än på tekniska hjälpmedel i waldorfskolans undervisning. Till en levande undervisning hör ju även kulturskapande med rörelse, dans, musik, bild och teater, och waldorfskolans kursplan förutsätter att dessa kulturformer odlas och fördjupas.

Nu lever vi i ett samhälle där vi som en del av vår vardag använder mobiler, datorer, surfplattor, tv och radio, och våra elever skall självklart lära sig att bruka dessa verktyg väl och att förhålla sig kritiskt, vaket och intresserat till innehållet. Vi lever samtidigt ett samhälle där vi kanske mer än någonsin behöver bygga upp forum för berättande och gemensamt reflekterande, och medvetet skapa frirum för fördjupande av kunskap som får förankras i ett sammanhang. Att finna kopplingarna mellan information och bildning, mellan input och eget skapande, mellan individuell fördjupning och gemensam reflektion är en utmaning.

Det är viktigt att eleverna utvecklar de kompetenser som finns beskrivna i Lgr11, och det är upp till lärare och rektor att finna en god balans när det gäller hur mycket tid som skall användas till olika moment och hur de olika momenten skall integreras med varandra. Här är den nya kursplan för waldorfskolan, som är under utarbetande, till god hjälp.

Vi arbetar inte på samma sätt idag som när Linnéskolan startade 1996. Vi har själva förändrat vårt sätt att förhålla oss till vardagstekniken, och vi har förändrat arbetssättet i skolan utifrån nya tekniska möjligheter och risker, läroplanens skrivningar och olika tolkningar om tillämpningar av läroplanen, och utifrån ett ständigt pågående samtal om hur teknikens form och innehåll kan verka främjande eller hindrande för utveckling och lärande.

Det vi såg som ny teknik 1996 är redan föråldrat. När den nya läroplanen kom 2011 visste väl ingen att nästan varje elev inom kort skulle komma att bära med sig en egen dator i sin mobiltelefon. Det är inte självklart för skolorna att veta hur man ska förhålla sig till detta. Och vi vet inte hur informationstekniken utvecklas i framtiden, med oanade möjligheter och risker.

Det finns föräldrar som väljer att inte låta sina barn gå i Linnéskolan på grund av att de själva eller deras barn kämpar med elöverkänslighet. Det finns föräldrar som upplever att mobilmasten i närheten i skolan och det faktum att vi använder trådlösa nätverk, samt att mobiltelefonerna inte sällan är igång, skapar en miljö som de inte vill att deras barn ska vistas i. Dessa familjer kämpar ofta hårt för att finna bra skolmiljöer, och vi önskar att vi hade kunnat möta deras behov bättre än vad vi gör i nuläget.

Vi ber våra eleverna ha mobilerna avstängda när de inte använder dem, och att inte använda dem på skolans område om det inte är nödvändigt.

För våra 32 elever har vi 13 datorer och surfplattor med trådlöst nätverk, varav flera ofta är igång. 5 av dem finns tillgängliga för informationssökning och arbete i biblioteket, medan de andra finns lätt tillgängliga för alla men förvaras i ett av klassrummen.

Högstadiееleverna använder datorerna dagligen för att söka via internet eller för att använda olika program för sina arbeten. Klass 1-6 använder datorerna i samband med olika projekt (ofta relaterat till de nedan citerade utdragen ur det centrala innehållet, men även i relation till andra delar av det centrala innehållet) och för informationssökning.

Den PISA-studie som presenterades på Skolverkets hemsida 150915 gav en belysning av att det inte är självklart att mycket tid spenderad med digitala medier leder till goda skolresultat. Det är en utmaning till pedagogerna att bedöma hur program, uppgifter och informationssökande på ett effektivt sätt kan öka it-kompetensen och fördjupa ämneskunskaperna.

Vi önskar se den tekniska och digitala tekniken som hjälpmedel, likaväl som akvarellfärgerna, kritorna, flöjterna, gitarrerna, och alla böckerna. Allt ska få plats, i ett sammanhang där gruppens samtal och såväl lärarens som elevernas berättande är det meningsskapande levande hjärtat i undervisningen.

Här följer de skrivningar i Lgr11 som är bestämmande för hur vi använder datorer och surfplattor och för hur eleverna skall utveckla sin it-kompetens samt använda tekniken som en naturlig och viktig del i ämnesfördjupningen. Självklart använder vi även digital teknik i samband med andra delar av de olika ämnenas Centrala innehåll.

De blå länkarna leder till Skolverkets kommentarmaterial för de olika delmomenten.

Övergripande mål och riktlinjer

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel,

Bild

Klass 1-3

[Fotografering och överföring av bilder med hjälp av datorprogram.](#)

Klass 4-6

[Verktyg för teckning, måleri, trycktekniker, tredimensionellt arbete, fotografering, filmande och digital bildbehandling](#) och hur dessa benämns.

Klass 7-9

[Kombinationer av bild, ljud och text i eget bildskapande.](#)

[Digital bearbetning av fotografier och andra typer av bilder.](#)

[Rättigheter och skyldigheter, etik och värderingar när det gäller bruk av bilder samt yttrandefrihet och integritet i medier och övriga sammanhang.](#)

[Massmediebilders budskap och påverkan och hur de kan tolkas och kritiskt granskas.](#)

Engelska

1-3

[Tydligt talad engelska och texter från olika medier.](#)

[Filmer och dramatiserade berättelser för barn.](#)

4-6

[Tydligt talad engelska och texter från olika medier.](#)

[Filmer och dramatiserade berättelser för barn och unga.](#)

[Olika sätt att söka och välja texter och talat språk på engelska från Internet och andra medier.](#)

[Språkliga företeelser som uttal, intonation, grammatiska strukturer och stavning samt fasta språkliga uttryck](#) i det språk som eleverna möter.

7-9

[Taland engelska och texter från olika medier.](#)

[Taland engelska med viss regional och social färgning.](#)

[Skönlitteratur och annan fiktion även i talad, dramatiserad och filmatiserad form.](#)

[Olika sätt att söka, välja och värdera texter och talat språk på engelska från Internet och andra medier.](#)

Naturorienterande ämnen Biologi, Kemi, Fysik

Klass 1-3

[Dokumentation av naturvetenskapliga undersökningar med text, bild och andra uttrycksformer.](#)

Fysik

Klass 4-6

Klass 7-9

[Källkritisk granskning av information och argument som eleven möter i källor och samhällsdiskussioner med koppling till fysik.](#)

Samhällsorienterande ämnen Geografi, Historia, Religion, Samhällskunskap

7-9

Geografi

[Metoder för att samla in, bearbeta, värdera och presentera geografiska data, till exempel om klimat, hälsa och handel, med hjälp av kartor, geografiska informationssystem \(GIS\) och geografiska verktyg som finns tillgängliga på Internet, till exempel satellitbilder.](#)

Hem- och konsumentkunskap

1-6

[Skillnaden mellan reklam och objektiv konsumentinformation.](#)

7-9

[Ungas privatekonomi](#), till exempel att handla över Internet, att låna pengar, att handla på kredit eller avbetalning och att teckna abonnemang.

[Reklamens och mediernas påverkan på individers och grupperns konsumtionsvanor](#)

Matematik

[Tabeller, diagram och grafer samt hur de kan tolkas och användas för att beskriva resultat av egna och andras undersökningar](#), till exempel med hjälp av digitala verktyg.

[Hur lägesmått och spridningsmått kan användas för bedömning av resultat vid statistiska undersökningar.](#)

Moderna språk

4-9

[Tydligt talat språk och texter som är instruerande och beskrivande](#) från olika medier.

Muntlig och skriftlig information, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.

[Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang i talat språk och texter](#), till exempel att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form och innehåll.

Olika sätt att söka och välja texter och [talat språk från Internet och andra medier](#)

Moderna språk

4-6

[Ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.](#)

7-9

[Ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.](#)

[Texter som kombinerar ord, bild och ljud och deras språkliga och dramaturgiska komponenter.](#)

Hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i tv-serier, teaterföreställningar och webbtexter.

Musik

4-6

[Digitala verktyg för ljud- och musikskapande.](#)

7-9

[Digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.](#)

[Hur musik används i olika medier](#), till exempel i film och datorspel.

Samhällskunskap

7-9

[Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.](#)

Svenska och Svenska som Andraspråk

1-3

[Handstil och att skriva på dator.](#)

[Texter som kombinerar ord och bild](#), till exempel film, interaktiva spel och webbtexter.

[Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbsidor för barn.](#)

[Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet.](#)

4-6

[Texter som kombinerar ord, bild och ljud](#), till exempel webbtexter, interaktiva spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.

Handstil samt att skriva, [disponera och redigera texter för hand](#) och med hjälp av dator.

[Muntliga presentationer och muntligt berättande](#) för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder och digitala medier som hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. [Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.](#)

[Informationssökning i några olika medier och källor](#), till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på Internet.

[Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet](#) med ett källkritiskt förhållningssätt.

7-9

[Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter](#) från olika medier. Att urskilja texters budskap, [tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.](#)

Redigering och disposition av texter med hjälp av dator. [Olika funktioner för språkbehandling i digitala medier.](#)

[Ordböcker och andra hjälpmedel](#) för stavning och ordförståelse.

[Muntliga presentationer och muntligt berättande](#) för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av [språk, innehåll och disposition](#) till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg, för att planera och genomföra muntliga presentationer.

Beskrivande, förklarande, [utredande](#), instruerande och argumenterande texter, till exempel tidningsartiklar, vetenskapliga texter, arbetsbeskrivningar och blogginlägg. Texternas syften, innehåll, uppbyggnad och språkliga drag.

[Texter som kombinerar ord, bild och ljud](#), och deras språkliga och dramaturgiska komponenter. Hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i tv-serier, teaterföreställningar och webbtexter.

[Etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet](#) i olika medier och sammanhang.

[Språkbruk i Sverige och Norden. Några varianter av regionalt färgat talspråk i Sverige](#) och olika språk i Norden. Några kännetecknande ord och begrepp samt skillnader och likheter mellan de olika språken.

[Informationssökning på bibliotek och på Internet](#), i böcker och massmedier samt genom intervjuer.

[Hur man sovrar i en stor informationsmängd](#) och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Teknik

7-9

Tekniska lösningar inom kommunikations- och informationsteknik för utbyte av information, till exempel datorer, internet och mobiltelefoni.

Dokumentation i form av manuella och digitala skisser och ritningar med förklarande ord och begrepp, symboler och måttangivelser samt dokumentation med fysiska eller digitala modeller. Internet och andra globala tekniska system. Systemens fördelar, risker och sårbarhet.

160124 Helena Rödholm Siegrist, rektor